

Blue Ridge Mountains

I. del

SIVA POT, VODI ME ...

V 80 letih prejšnjega stoletja smo pri veroku in na duhovnih vajah navdušeno prepevali Sivo pot. Rakovniški župnik, salezijanec Ciril Slapšak, je zabrenkal na kitaro in že je zadonel: "Skoraj raj si, ti Gorenjska, sive gore in zelene reke ..." Ne spomni se, ali smo takrat vedeli, da avtor pesmi ni Slovenec Aleksander Mežek, ampak da gre za priredbo pesmi *Take me Home, Country Road*, ki jo je leta 1971 izdal American John Denver. Originalno besedilo med lepotami ameriške zvezne države Zahodne Virginije med drugim opeva tudi gorovje Blue Ridge.

POGORJE APALAČI

Minila so desetletja in siva pot me je odvedla tja, kamor je hotelo srce. Od leta 2014, odkar živim v Severni Karolini, sem si že uspel ogledati delčke opevane lepote gorovja Blue Ridge. To je osrednji del pogorja Apalačev, ki se razteza na vzhodni strani ZDA. Pogorje poteka od zvezne države Georgije na jugu, preko Tennesseeja, Severne Karoline, Zahodne Virginije in Virginije, vse do Pensilvanije na severovzhodu. Največje višine doseže gorovje z goro Mount Mitchell (2.037 m), ki je poimenovana po Elishu Mitchellu, profesorju in raziskovalcu. Gre za najvišji vrh na vzhodu ZDA, torej vzhodno od reke Misisipi, ki geografsko deli ZDA na Zahodni in Vzhodni del. Geološka podlaga Apalačev so stare, metamorfne kamnine iz skupine granitov in gnajsov, mestoma pa se pojavljajo tudi apnenčasti sedimenti. Pestra matična podlaga se odraža v raznovrstni vegetaciji, predvsem v drevesnem in grmovnem sloju, ki ga sestavljajo številni listavci: hrasti, javorji, jeseni, topoli, tulipanovci, ambrovc, hikoriji, rododendroni in azaleje, v višjih legah pa tudi iglavci; jelke in smreke. Ime *Blue Ridge*

mountains, torej gorovje *Modrega grebena*, izhaja iz modrikaste barve, v kateri odseva morje gozdov, če ga pogledamo pod pravim zornim kotom. Modrikasta barva je posledica velike količine izoprena, naravne smole, ki ga nekatere drevesne vrste, npr. hrasti in topoli, prek listov izločajo za obrambo pred visokimi temperaturami. Vseeno pa ni modra barva tista, ki pritegne največ obiskovalcev, ampak ta vloga pripada oranžni.

RAZGLEDNA CESTA BLUE RIDGE PARKWAY

Jeseni, konec oktobra in v začetku novembra, se listavci začnejo pripravljati na zimo. Nižje temperature in krajsi dan povzročijo razpadanje zelenega barvila (klorofila) v listih. Ko ta razpade se listje najprej obarva rumeno (karoten), nato oranžno (ksantofili) in rdeče, vijolično ali modro (antociani) do končne rjave, ko list odmr. Spremembe barve se začnejo v višjih, gorskih legah, kjer mraz nastopi prej, in se počasi po pobočjih spuščajo do vzhodja gora in v nižine. Koliko časa in kako hitro ta barvita predstava poteka, je odvisno predvsem od gibanja temperatur in od padavin. Zato je jesen letni čas, ko množice ljudi prihajajo v Severno Karolino, pa tudi v Tennessee in Zahodno Virginijo, občudovati drevesa v jesenskih barvah. Eden od najzanimivejših in najlepših delov Apalačev, se nahaja med mestoma Asheville in Blowing Rock v Severni Karolini. Iz Ashevilleja v Blowing Rock se lahko potuje po meddržavni (Interstate) avtocesti št. 40, cca 160 km in 2 uri vožnje. Lepo vzdrževana avtocesta nas vodi mimo naselij Black Mountain, Marion, Morganton in Hickory. To pot, po kateri se lahko tudi vračamo iz Blowing Rocka v Asheville, bom predstavil v naslednji številki Ognjišča. Bolj slikovita, in jeseni skoraj obvezna,

1 Blue Ridge Mountains; panoramski pogled v različnih letnih časih.

2 Razgledna cesta Blue Ridge Parkway.

3 Siva pot.

4 Rododendron v cvetu.

5 Slikovit Linn Cove viadukt.

6 Mount Mitchell; najvišji vrh v ZDA vzhodno od Missisipija.

7 Grandfather Mountain – viseči most pritegne mnogo obiskovalcev.

8 Palača Biltmore – največja zgradba v zasebni lasti v ZDA.

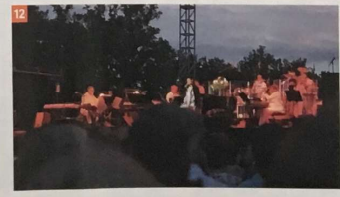
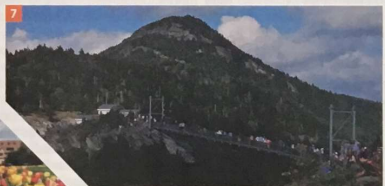
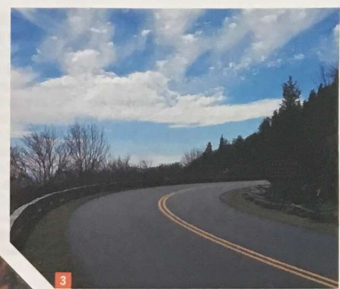
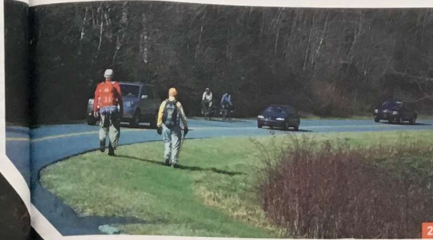
9 Biltmore posestvo – parki, sprehajalne poti, drevoredi in vrtarjarija.

10 Srna.

11 Drevje v jesenskih barvah.

12 Biltmore – vino / vinoteka.

13 Koncert Natalie Cole na prostem, posest Biltmore.

pa je pot po panoramskem Blue Ridge Parkway, ki povezuje dva večja narodna parka: Shenandoah National Park na severu in Great Smoky Mountains National Park na jugu. Gre za 755 km dolgo razgledno cesto, ki je daleč od 'sive poti', saj je lepo urejena in vzdrževana asfaltna cestar, polna postajališč s čudovitimi razgledi po gorovju. Eden izmed najlepših in slikovitih delov Blue Ridge Parkweya je ravno severno karolinški odsek med mestoma Asheville in Blowing Rock, dolg približno 150 km, ki nam vzame 3 ure vožnje, če se na poti nič ne ustavljamo. Če imamo srečo, lahko na poti, poleg že opisane flore, opazimo tudi kakšno žival. Tu med drugim živijo medvedi, kojoti, skunki, oposumi, rakuni, divje svinje, jeleni in divji purani.

ASHEVILLE – PRESTOLNICA PIVA

Asheville, 'prestolnica' zahodnega dela Severne Karoline, se lahko pohvali z neštetimi bolj ali manj posrečenimi nazivi, kot so npr.: Meka new agea, nova čudaška prestolnica ZDA, prestolnica piva ..., visoko pa se uvršča na različne lestvice, ki ocenjujejo kvaliteto življenja. V mestu z okoli 80.000 prebivalcev živi veliko študentov, prav tako tudi množica sedaj že ostarelih, hipijev. Ulični gledališki ali glasbeni nastopi so del vsakdana, veliko je tudi raznovrstnih festivalov. K sproščenemu vzdušju vplivajo tudi številne mikropivovarne, ki kot gobe po dežju vznikajo v Apalačih, saj so v zadnjih letih postale velika uspešnica. Samo v Ashevilleu je okoli 20 mikropivovarni, v širši okolici pa vsaj 40 ... Žejo si lahko potešimo z različnimi vrstami 'craft' piva, ki se razlikujejo glede na tip vrenja (ale, ležak, porter), prav tako pa nudijo tudi veliko sezonskih piv. Jeseni je tako na vrsti 'bučno' pivo, decembra posebna božična piva, v času žetve spet druga ... Viljem IV. Bavarski, ki je leta 1516 izdal Zakon o čistost piva (Reinheitsgebot), ki predpisuje, da se za pivo lahko uporabijo le voda, ječmen in hmelj, bi se obračal v grobu, če bi vedel, kaj vse dodajajo v pivo in kakšne okuse pričarajo pivovarski mojstri. Neljubitelji piva pa se lahko posladkajo v čokoladnicah, kavarnah, čajnih hišah in številnih restavracijah z domačo in mednarodno kuhinjo. Tako pridobljene kalorije lahko porabimo

14 Pogozdovanje v Pisgah National Forest.

15 Botanični vrt pri Ashevilleu.

za sprehod po zgledno urejenem botaničnem vrtu (NC Arboretum) ali pa obiščemo posestvo Biltmore. Tu stoji palača Biltmore z 12.568 m² bivalne površine, največja zgradba v zasebni lasti v ZDA. Lastnica je znana družina Vanderbilt. Ogromno posest sestavljajo polja, travniki, gozdovi, vrtovi, steze za jahanje, tek ali kolesarjenje in rastlinjak z eksotičnimi rastlinami. Prisojna pobočja so zasajena z vinogradi. Iz grozdja v vinskih kletih pridelujejo dobra vina, ki so cenjena predvsem v ZDA.

MOUNT MITCHELL – NAJVIŠJA GORA VZHODA ZDA

Ko se iz Ashevillea odpeljemo po Blue Ridge Parkway, se cesta začne vzpenjati. Pridemo do odcepa za Mount Mitchell. V lepem vremenu se splača odpeljati do parkirišča pod vrhom in s 15 minut dolgim sprehodom 'osvojiti' vrh, kjer bomo poplačani z lepimi razgledi. Če nas je na vrhu prepričalo, se lahko v lokalu ob parkirišču ogrejemo z vročim jabolčnikom. Lakoto pa si lahko potešimo v bližnji restavraciji. Ko se vrnemo na Blue Ridge Parkway, nas pot mimo naselja Little Switzerland, vodi do Linvilla. Če se v Linvillu na križišču obrnemo proti levi, pot nadaljujemo proti Sugar Mountain, Banner Elku in Beach Mountain, kjer so urejena smučišča in sankališča. Prenočišče si zagotovimo v eni od številnih počitniških hiš, ki jih domačini oddajajo. Pri vožnji moramo biti pozorni, saj se tam okoli pase veliko srnjadi. Če pa malo po Linvillu zavijemo proti desni, bomo prišli na Grandfather Mountain. Pred vstopom v Grandfather mountain State Park moramo plačati vstopnino. Znamenitost tega parka je viseči most, ki na jeklenicah premošča prepad med dvema hriboma in preko katerega se lahko sprehodimo. Če pa pot iz Linvilla nadaljujemo po Blue Ridge parkway, kmalu pridemo do slikovitega Linn Cove viadukta. Na bližnjih razglednih postajališčih (overlookih) se vsekakor splača ustaviti in občudovati vegetacijo v različnih barvah. Pot nato nadaljujemo in Blue Ridge Parkway zapustimo v kraju Blowing Rock.

piše in fotografira: Gal KUŠAR

(prihodnjič naprej)

